

Klagenemnda for krav om kompensasjon og billighetserstatning
for psykiske belastningsskader som følge av deltakelse i
internasjonale operasjoner

Unntatt off., jf. offl § 13.1 jf. fvl § 13.1

VEDTAK

Klagesak nr.: 8/2017

Klager: [REDACTED]

Klagers prosessfullmektig: Advokat Jon Olav Holvik

Klagen gjelder: Krav om kompensasjon etter forskrift 2009-12-22 nr. 1768 om særskilt kompensasjonsordning

Beslutningsdato: 25. mai 2018

I behandlingen har deltatt: Anne Stine Eger Mollestad
Marianne Abeler
Trond Jørgensen
Lars Christian Finstad

Konklusjon: Saken hjemvises til SPK for ny behandling og innhenting av ny, uavhengig spesialisterklæring. Saksomkostninger i anledning klagen dekkes i sin helhet.

***

1. Sammendrag av sakens faktiske sider

Klagen gjelder krav etter forskrift 2009-12-22 nr. 1768 om særskilt kompensasjonsordning for psykiske belastningsskader som følge av deltakelse i internasjonale operasjoner (kompensasjonsforskriften).

██████████, heretter kalt klager, er født ██████████. Han har tjenestegjort i ██████████ i perioden ██████████ til ██████████, og i ██████████ i perioden ██████████ til ██████████. Klager tjenestegjorde som geværsoldat.

Klager vokste opp i ██████████ sammen med sine foreldre og en eldre søster. Klager har beskrevet en fin oppvekst, hvor han bl.a. spilte i et musikkband på fritiden. Klager er i dag gift og har tre voksne barn.

Klager var 22 år gammel da han reiste ut i FN-tjeneste. Han hadde på dette tidspunkt fullført førstegangstjeneste. Klager ble selv ikke utsatt for beskytning, men opplevde granatnedslag og ██████████ og ██████████ makt demonstrasjoner. Han avfyrt ved en anledning vådeskudd mot en forsamling mennesker. Han har også forklart at han kjørte på en minelagt vei i ██████████. Han har selv gitt uttrykk for at den første kontingenten var den mest belastende, og at uvissheten ved ikke å vite hva som skjedde var den største belastningen.

Av utdanning har klager gått på yrkesskole i tidsrommet ██████████-██████████. Klager har også fagbrev som bilelektriker og bilmekaniker fra ██████████ og han har gått elektrofag ved ██████████ i tidsrommet ██████████-██████████. Bakgrunnsdokumentasjonen viser at klager har hatt et stabilt skole- og utdanningsforløp både før og etter FN-tjenesten.

Klager kom raskt i arbeid etter FN-tjenesten og han har bak seg et variert yrkesliv som ██████████ og ██████████. Arbeidshistorikken viser at klager har hatt stabile og langvarige ansettelsesforhold. Det fremkommer ingen opplysninger om utfordringer med å fungere i arbeid for klager før 2010. Klager drev et eget firma, ██████████ på slutten av 90-tallet. Fra ██████████ arbeidet klager for ██████████, hvor arbeidsoppgavene var av administrativ art. Her hadde han ansvaret for e-postbestillinger og leveranser av reservedeler i Skandinavia.

Klager ble i ██████████ innvilget 50 % uføretrygd. I ██████████ startet han i en 50 % stilling som ██████████ ved ██████████. Dette selskapet gikk imidlertid konkurs i mai 2016. Kort tid før denne konkursen ble klager 100 % sykemeldt i denne 50 % stillingen. Inntil sykemeldingen og konkursen hadde klager vært sammenhengende i arbeid siden 2013. Klager er i dag 100 % sykemeldt, men uten et ansettelsesforhold.

Klagers symptomutvikling synes å starte i 2010. I januar 2010 er det beskrevet at klager ble fort sliten og trett samt at han følte seg svært utkjørt etter hardt arbeid. Klager ble langtidssykemeldt i totalt 101 dager for muskelpager/myalgier. I februar 2012 møtte han «veggen» og ble langtidssykemeldt for depresjon i 138 dager. Klager startet deretter psykologbehandling hos psykolog ██████████ og psykolog ██████████ (██████████). Klager var også langtidssykemeldt for depresjon i 85 dager i 2013. I perioden 2014-2015 arbeidet klager sammenhengende frem til den nevnte sykemeldingen og konkursen i 2016.

Det foreligger ingen tidsnære opplysninger eller dokumentasjon etter FN-tjenesten som omhandler posttraumatiske stresssymptomer eller andre psykiske lidelser. Klager har først i ettertid, ██████████ år etter tjenesten, stilt spørsmålet om FN-tjenesten kan være årsak til hans psykiske plager.

Klager er i dag innvilget 50 % uførepensjon med yrkesskadefordeler i vedtak hhv datert 11. juli 2014 og 24. november 2015 fra NAV. NAV har basert sitt vedtak på uttalelse fra klagers behandlende psykolog, psykologspesialist Myklebost og har i sin vurdering lagt til grunn at klager har Posttraumatisk stresslidelse (PTSD) som følge av FN-tjenesten, recidiverende depresjoner og sekundære muskelsmerter. Klager er også innvilget menerstatning gruppe 3.

I forbindelse med det fremsatte kravet om kompensasjon for psykiske senskader som følge av deltakelse i internasjonal operasjon, har Statens pensjonskasse (SPK) innhentet en spesialisterklæring datert 1. februar 2017. Erklæringen er avgitt i henhold til mandatet for den særskilte kompensasjonsordningen. I erklæringen legger den sakkyndige til grunn at det er sannsynliggjort årsakssammenheng mellom FN-tjenesten og plager forenlig med Posttraumatisk stresslidelse etter FN-tjenesten (F43.1). Den sakkyndige har vurdert klagers tilstand til å utgjøre en varig medisinsk invaliditet på 25 %.

I vedtak av 27. februar 2017 avslo SPK klagers krav på kompensasjon. Advokat Jon Olav Holvik påklaget avslaget på vegne av klager. SPK fant ikke grunnlag for å omgjøre sitt vedtak, og saken er sendt frem for klagebehandling.

Klager har tidligere fått innvilget billighetserstatning på kr 400 302 i vedtak av SPK datert 8. mai 2014.

Klagers advokat deltok under nemndsmøte. En representant fra SPK var også tilstede.

2. Klagenemndas vurdering

Klager har fremsatt krav om kompensasjon etter forskriftens Del II § 4a. Dette forutsetter at vilkårene i forskriftens Del I er oppfylt, herunder forskriftens § 3.

Rett på ytelse etter kompensasjonsforskriften forutsetter at man er påført en varig psykisk belastningsskade som følge av tjenestegjøring i internasjonal operasjon. Videre må den psykiske belastningsskaden ha medført varig ervervsmessig uførhet, jf. forskriften § 3 første ledd.

Utgangspunktet etter de alminnelige erstatningsrettslige regler er at det mest sannsynlige faktum skal legges til grunn. Det er videre den som krever erstatning som har bevisbyrden. Prinsippet kommer til uttrykk i forskriften § 3, som slår fast at det alminnelige krav til årsakssammenheng gjelder, og at det må være en sannsynlighetsovervekt for at tjenesten er årsak til den psykiske belastningsskaden.

Det er et krav etter forskriften at det innhentes en spesialisterklæring etter særskilt mandat utarbeidet av Forsvarsdepartementet. I denne saken er det innhentet en spesialisterklæring datert 1. februar 2017. I erklæringen konkluderer spesialisten med at det er sannsynliggjort årsakssammenheng mellom FN-tjenesten og plager forenlig med Posttraumatisk stresslidelse etter FN-tjenesten (F43.1). Spesialisten har vurdert klagers tilstand til å utgjøre en varig medisinsk invaliditet på 25 %. Den sakkyndige har ikke hatt tilgang på medisinske opplysninger eller andre opplysninger som dokumenterer plager etter tjeneste. Han bygger i likhet med de andre som har avgitt erklæring, alene på klagers egen fremstilling av situasjonen, slik han erindrer det nå. Det finnes ingen dokumentasjon på plager eller andre objektive funn som bekrefter klagers fremstilling nå om situasjonen etter tjeneste.

Nemnda er tidligere gjort kjent med at spesialisten som har avgitt erklæringen i den foreliggende sak, har mistet sin autorisasjon til å skrive spesialisterklæringer. Den samme spesialisten har tidligere avgitt erklæringer etter mandatet for den særskilte kompensasjonsordningen. Problemstillingen rundt spesialistens manglende autorisasjon til å utarbeide erklæringer, ble vurdert i sak 10/2016 for Klagenemnda. Følgende hitsettes fra Klagenemndas vedtak i saken:

Under behandlingen av klagen, opplyste SPK at spesialisten hadde mistet sin autorisasjon. SPK kunne ikke opplyse om årsaken til dette, men anførte at dette ikke berørte denne saken. SPK mente at erklæringen derfor kunne legges til grunn. Nemnda kontaktet i samråd med SPK og klagers advokat Statens helsetilsyn, for å få kartlagt årsaken til at spesialisten hadde fått inndratt sin autorisasjon til å avgi sakkyndige vurderinger. Det er opplyst for nemnda at Statens helsetilsyn i vedtak av 12. juli 2017 har fattet vedtak om å begrense psykologens autorisasjon. Fra vedtaksdato kan spesialisten ikke utstede erklæringer etter helsepersonelloven § 15. I vurderingen viser Helsetilsynet til at han i den aktuelle erklæringen ikke tilfredsstilte kravene om varsomhet, nøyaktighet og objektivitet. Erklæringen inneholdt videre opplysninger som ikke var nødvendige for formålet. Psykologen tok ikke i tilstrekkelig

grad forbehold om at det var knyttet usikkerhet til grunnlaget som konklusjonene bygger på, og han hadde ikke grunnlag for den diagnostiske vurderingen eller for pasientens anslåtte uføregrad.

Basert på de opplysninger som fremkom i Helsetilsynets sak, er det etter nemndas syn grunn til å stille spørsmål ved spesialistens nøytralitet. Nemnda finner at tilsvarende bastante ord og uttrykk, slik som utdraget fra Helsetilsynets vedtak referer til, også er fremtredende i den foreliggende spesialisterklæringen. Nemnda presiserer at dette beror på en konkret vurdering av erklæringen i denne saken.

Under saksforberedelsen for Klagenemnda og i lys av vedtak 10/2016, har nemnda henvendt seg til SPK og bedt SPK om å vurdere dokumentasjonen i saken på nytt som følge av at spesialisten har mistet sin autorisasjon til å skrive erklæringer. Henvendelsen til SPK er begrunnet i forholdene som medførte Statens helsetilsyns vedtak om å begrense psykologens autorisasjon ut fra at han ikke tilfredsstilte kravene om varsomhet, nøyaktighet og objektivitet. SPK har i sitt vedtak kommet til en annen konklusjon enn den sakkyndige og har lagt til grunn at saken er tilstrekkelig opplyst for at klagenemnda kan ta den til behandling.

Nemnda viser til at den foreliggende spesialisterklæringen er avgitt i det tidsrommet som spesialisten fikk begrenset sin autorisasjon. Den sakkyndige fikk begrenset sin autorisasjon på bakgrunn av at han ikke tilfredsstilte kravene om varsomhet, nøyaktighet og objektivitet. Slik nemnda vurderer den foreliggende spesialisterklæringen, er det åpenbare grunner til å stille de samme spørsmål ved aktuelle erklæring. Et premiss for den sakkyndiges konklusjon er at det foreligger en vesentlig forandring etter tjeneste. Det er ikke objektive holdepunkter for dette i den foreliggende dokumentasjon. Premisset bygger alene på klagers opplysninger til den sakkyndige mer enn ■ år etter tjeneste og flere år etter at kompensasjonsordningen var etablert og bredt kjent blant veteraner.

Den sakkyndige konkluderer i erklæringen med at det er årsakssammenheng mellom klagers psykiske belastningsskade og utenlandstjenesten, mens SPK i sitt vedtak datert 27. februar 2017 ikke finner det tilstrekkelig sannsynliggjort. Med bakgrunn i at den sakkyndige har fått begrenset sin autorisasjon som følge av at han ikke tilfredsstilte kravene om varsomhet, nøyaktighet og objektivitet, er det grunn til å stille spørsmål ved premissene for hans vurdering i denne sak. Det er derfor etter nemndas vurdering rimelig at det innhentes en ny sakkyndig erklæring. I den sammenheng er det vesentlig å få en varsom, nøyaktig og objektiv tilnærming til det faktum at det er et svært langt tidsrom uten noen form for dokumentasjon på plager, herunder også det faktum at de samtlige av de avgitte erklæringer og uttalelser om tjenesten som årsak, alene baserer seg på klagers helsemessige tilstand nå samt hans egne opplysninger nå om tjenesten og tiden etterpå.

Saken har pågått over et lengre tidsrom og klager har vært gjennom prosessen med å utarbeide en spesialisterklæring for den særskilte kompensasjonsordningen to ganger. Sett hen til sakens tidsbruk og den belastning prosessen med å utarbeide en spesialisterklæring har påført klager anmoder nemnda SPK om å gi saken prioritet utenfor den normale saksbehandlingstiden.

Det er fremsatt krav om dekning av utgifter til juridisk bistand med kr. 32 812,50 inkl. mva. Kravet gjelder en tidsbruk på 12 timer og 30 minutter. I henhold til forskrift av 24. juni 2011 om klagenemnda § 13, dekkes rimelige og nødvendige utgifter til juridisk bistand i anledning saken. Kravet dekkes i sin helhet. Advokaten har også lagt frem reiseregning med tilsammen kr. 4497,- for oppmøte i klagenemnda. Kravet dekkes i sin helhet.

Det er videre fremlagt reiseregning for klager med tilsammen 958,-. Etter forskrift av 24. juni 2011 om klagenemnda for krav om kompensasjon og billighetserstatning for psykiske belastningsskader som følge av deltakelse i internasjonal operasjon § 13, dekkes rimelige og nødvendige utgifter til juridisk bistand i anledning saken. Klagers kostnader ved møte i nemnda dekkes bare i den grad disse er omfattet av forvaltningsloven § 36. Etersom kravet fra klager hjemsendes til SPK for innhenting av ny spesialisterklæring, foreligger det etter nemndas syn grunnlag for å dekke hans utgifter ved fremmøte. Kravet dekkes i sin helhet.

3. Konklusjon

Saken hjemvises til SPK for ny behandling og innhenting av ny uavhengig spesialisterklæring.

SPK dekker saksomkostninger til juridisk bistand i anledning saken og klagen med kr 32 812,50 inkl. mva. i henhold til krav, og advokatens reiseregning med tilsammen kr. 4497,-. Videre dekkes klagers reiseregning med kr. 958,- i henhold til krav.

Vedtaket er enstemmig.

***

Oslo, 27. juli 2018

Anne Stine Eger Mollestad
Leder av klagenemnda